

ForshagaAkademin AB

Org.nr. 556620-5737

Beslut för gymnasieskola med yrkesprogram

efter prioriterad tillsyn i ForshagaAkademin
belägen i Forshaga kommun

Tillsyn i ForshagaAkademin

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av ForshagaAkademin AB (556620-5737) under våren 2015. ForshagaAkademin besöktes av Skolinspektionen mellan den 21 och den 23 april 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Enligt Skolverkets officiella statistik var den genomsnittliga betygspoängen 13,0 för de elever som avslutade sin utbildning på ForshagaAkademin våren 2014. Betygspoängen var något lägre än för samtliga program i riket som helhet samma år (13,3). Av statistiken framgår vidare att det föreligger en skillnad i betyg mellan kvinnor och män (13,8 respektive 12,7). Denna differens är något mindre än för riket i övrigt. Andelen elever som fullföljt utbildningen med examen inom tre år var för ForshagaAkademin 55 procent våren 2014. Detta är lägre än riket, där motsvarande siffra var 65 procent. Lägst andel är det på naturbruksprogrammet med 52 procent.

Uppdelat på program visar statistiken att den genomsnittliga betygspoängen våren 2014 för eleverna som avslutade sin utbildning på handels- och administrationsprogrammet var 13,2 vilket var högre än för motsvarande program i riket (12,7) Motsvarande siffra för naturbruksprogrammet var 12,9 vilket var lägre än för motsvarande program i riket (13,8).

Av Skolverkets officiella statistik framgår vidare att för de elever som påbörjat sina studier före läsåret 2011/12 var andelen elever med minst G i alla kärnämneskurser 38 procent på naturbruksprogrammet och 56 procent på handels- och administrationsprogrammet. Motsvarande siffror för riket är 55 procent på naturbruksprogrammet och 48 procent på handels-och administrationsprogrammet

För de elever som påbörjat sina studier läsåret 2011/12 visar statistiken att andelen elever med gymnasieexamen inom 3 år för handels- och administrationsprogrammet är 71 procent och för naturbruksprogrammet är 52 procent.

Resultatet för ForshagaAkademins elever har sammataget, de senaste fem åren, pendlat mellan 12,3 och 12,6 i genomsnittlig betygspoäng.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)	Ingen brist konstaterad	
4. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
5. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
6. Förutsättningar för lärande och trygghet	Ingen brist konstaterad	
7. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	
8. Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna	Föreläggande	2015-12-01
9. Utveckling av utbildningen vid skolenheterna	Ingen brist konstaterad	
10. Garanterad undervisningstid i yrkesprogram	Ingen brist konstaterad	
Ytterligare brister	Föreläggande	2015-12-01

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolan har i förhållande till riket en låg andel elever som har fullföljt utbildningen med examen inom tre år. Även kunskapsresultatet för eleverna på naturbruksprogrammet är även lägre än riket i övrigt på motsvarande gymnasieprogram. Vid tiden för tillsyn beskriver eleverna sina lärare som ambitiösa och engagerade och inget annat framkommer än att eleverna får stöd i sin kunskapsutveckling, dock visar tillsynen att det finns brister i utbildningens organisering.

Det har vid tillsynen bland annat framkommit brister i organiseringen av utbildningen för eleverna vid introduktionsprogrammen som bland annat innebär att eleverna inte alltid avslutar sina grundskolestudier så snart som möjligt och därför inte förbereds för vidare studier. Eleverna vid introduktionsprogrammen riskerar därför att inte komma vidare i sin utbildning. Samtidigt saknas en av huvudmannen fastställd fullständig plan för utbildningen som motsvarar skollagens krav. Detta är en förutsättning för att eleverna ska kunna kräva sin rätt att avsluta utbildningen inom utsatt tid.

Utredningen visar också brister som riskerar att ge eleverna på de nationella programmen fördelar vid bedömning och betygsättning jämfört med elever som läser motsvarande program på en annan skolenhet. Det finns bland annat gymnasiekurser som bygger på varandra som läses parallellt. Särskild prövning organiseras även på ett sådant sätt att de elever på ForshagaAkademin som inte har nått kunskapskraven på en kurs och har fått F, tillåts att göra prövningar som inte omfattar hela kursinnehållet utan endast utvalda delar. Huvudmannen behöver därför se till att nödvändiga åtgärder vidtas för att garantera samtliga skolenhetens elever en utbildning som motsvarar kraven i författningarna. Huvudmannen behöver också se till att eleverna får tillgång till en elevhälsa i sådan omfattning att den ges förutsättningar att arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) ForshagaAkademin AB att senast den 1 december 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna

Huvudmannen ska ge rektorn och övrig personal vid skolenheterna förutsättningar, så att utbildningen är likvärdig och av hög kvalitet. I detta arbete ingår att huvudmannen ser till att de förutsättningar för att bedriva en utbildning av hög kvalitet (i form av till exempel en stabil elevprognos och budget) som denne hade vid godkännandet som huvudman fortfarande gäller. I arbetet med att skapa nödvändiga förutsättningar ingår bland annat också att säkerställa att de rektorer som är anställda att leda verksamheten har den behörighet och kompetens skolförfattningarna kräver. I arbetet ingår också att förse skolenheterna med nödvändiga materiella och personalmässiga resurser, så att målen för utbildningen kan nås. Dessa resurser måste också organiseras på ett ändamålsenligt sätt, så att skolenheterna kan använda dem för det syfte de är avsedda för. Den enskilda huvudmannen har också ett fungerande system för att ta emot anmälningar om kränkande behandling av elever. I de fallen utreds kränkningarna och åtgärdas vid behov.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att ForshagaAkademin AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen ser till att det på gymnasieskolenheterna finns tillgång till elevhälsa för eleverna i gymnasieskolan, så att den kan användas främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen. (2 kap. 25 § skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Huvudmannen ska se till att eleverna har tillgång till en skolpsykolog i sådan utsträckning att den kan användas förebyggande och hälsofrämjande.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska det för eleverna i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I intervju med elevhälsan framkommer att ForshagaAkademin har en elevhälsa som består av en skolsköterska som arbetar 90 procent, två speciallärare som arbetar vardera 80 procent, en lärare som även arbetar som studie och yrkesvägledare 10 procent samt en person som arbetar 50 procent som kurator och 50 procent som specialpedagog. I intervju med rektor framkommer att det inte finns någon skolpsykolog anställd. Det finns enligt rektorn en extern skolpsykolog som anlitas av skolan för konsultativa uppdrag riktade mot kuratorn. Olika elevfall hänvisas till BUP eller vuxenpsykiatri. Rektor uppger också att han tillsammans med huvudmannen har diskuterat att anställa en skolpsykolog.

I intervju med representant för huvudmannen framkommer att den psykolog som anlitas inte går in och arbetar med förebyggande insatser mot eleverna eller i elevstödande insatser annat än i undantagsfall. Huvudmannen uppger att det oftast är BUP som gör utredningar i de fall det behövs och att det sköts av elevens hemkommun.

I intervju med elevhälsan uppger de att det finns en psykolog som elevhälsan tidigare har träffat en gång i månaden, men att detta inte har skett under vårterminen eftersom det har varit ett uppehåll. Kurator tillika specialpedagog uppger att psykologen inte arbetade förebyggande utan att det förebyggande arbetet kring elevernas psykiska hälsa görs av henne.

Skolinspektionens utredning visar att ForshagaAkademin AB inte ser till att skolenheten har tillgång till en skolpsykolog i sådan utsträckning att den kan användas förebyggande och hälsofrämjande. Det är inte tillräckligt att i vissa särskilda fall köpa in skolpsykologtjänst. En skolpsykolog ska ingå i elevhälsans förebyggande arbete. ForshagaAkademin AB måste tillse att skolenheten har tillgång till skolpsykolog i sådan omfattning att skolpsykologen kan arbeta förebyggande och hälsofrämjande.

Motivering till föreläggande som ingripande

ForshagaAkademin ABs verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. ForshagaAkademin AB föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna

Ytterligare brister

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) ForshagaAkademin AB att senast den 1 december 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Beskrivning av brister

De nationella program som erbjuds överensstämmer inte med författningarnas krav vad gäller omfattning och innehåll.

Rektorn ser inte till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Eleverna på introduktionsprogram får inte en utbildning som är planerad så att eleven förbereds för arbete eller studier.

Författningar

3 kap. 14, 16 och 21 §§ och 15 kap 22, 28 §§ samt 16 kap 21,23 §§ skollagen

8 kap. 24 § gymnasieförordningen

Lgy 11, 2.5 bedömning och betyg

17 kap. 3-7 §§ skollagen

6 kap. 3-4 §§ gymnasieförordningen

Åtgärder

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Rektorn ska se till att särskild prövning genomförs i enlighet med författningarna.

Skolan ska utforma introduktionsprogrammen så att de motsvarar författningarnas krav och så att eleven förbereds för vidare studier.

Huvudmannen ska fastställa planer för utbildningen på introduktionsprogrammen som motsvarar författningarnas krav.

Motivering till bedömning av brist

Utbildningens omfattning och innehåll

Enligt skollagen ska det för varje ämne finnas en ämnesplan som framgår av läroplanen. Utbildningen inom varje ämne ges i form av en eller flera kurser. I Skolverkets övergripande kommentarer om gymnasieskola 2011 (sid 49 ff) framgår att en kurs som bygger på en annan kurs förutsätter att eleverna har läst den tidigare kursen. Där anges också vilka kurser som ingår i ämnet och om och i så fall hur de bygger på varandra. En kurs som bygger på en annan kurs förutsätter att eleven har läst den tidigare kursen. Det finns dock inget formellt krav på att eleven måste ha ett godkänt betyg i den tidigare kursen för att kunna gå vidare till nästa och få ett betyg i den. Det är tänkt att eleven ska läsa två kurser som bygger på varandra i den angivna ordningen, men det kan förekomma viss överlappning mellan kurserna. Avsikten är dock inte att kurser som bygger på varandra ska löpa helt parallellt och börja och sluta vid samma tillfälle. För kurser som inte bygger på varandra anges inte i vilken ordning kurserna ska läsas. Eleven kan alltså läsa dessa oberoende av varandra eller parallellt. Om kurserna bygger på varandra har de antingen en siffra som tillägg till sitt namn, 1, 2, 3 osv., eller så har de olika namn. Kurser som eleven kan läsa oberoende av varandra namnges inte med olika siffror, 1, 2, 3 osv. Däremot kan parallella kurser heta 1a, 1b osv. eller ha olika namn. Av ämnesplanen för ämnet hundkunskap framgår att ämnet hundkunskap behandlar biologiska grund, arbetsuppgifter, arbetsmiljö, säkerhetsfrågor och bestämmelser. De kurser som ges i ämnet hundkunskap är kursen hundkunskap 1, som omfattar 100 gymnasiepoäng, och kursen hundkunskap 2 som bygger på kursen hundkunskap 1 och omfattar 100 gymnasiepoäng. Det anges också att Naturkunskap 2 som omfattar 100 gymnasiepoäng bygger på kursen naturkunskap 1a2 eller kursen naturkunskap 1b.

Vid intervjuer med elever, elevhälsan och lärare i ForshagaAkademin framkommer att kurser som är avsedda att bygga på varandra läses parallellt.

Ett exempel som ges är hundkunskap 1 och 2 som är två kurser som löper parallellt med varandra. Lärarna uppger att kurser hålls öppna på alla program och att det finns synergieffekter med detta. Ibland avslutas ("stängs") kursen men ibland lämnas kursen öppen för betygsättning vid senare tillfälle, trots att undervisningen avslutats. Detta beror enligt lärarna på att kursmålen lättare ska kunna uppfyllas.

I de individuella studieplaner som Skolinspektionen har granskat i samband med tillsynen framgår att kurser som ska bygga på varandra läses helt parallellt av elever. Ett exempel på detta är en individuell studieplan som visar att eleven läser Naturkunskap la2 med startdatum 2014-08-11 och avslutningsdatum 2016-06-10 parallellt med Naturkunskap 2 med startdatum 2014-08-11 och slutdatum 2016-06-10.

Av utredningen framgår att utbildningen som erbjuds på ForshagaAkademin inte överensstämmer med författningarnas krav vad gäller omfattning och innehåll eftersom kurser löper helt parallellt trots att de ska bygga på varandra. Lagstiftarens avsikt har varit att skapa en utbildning som ska vara likvärdig varhelst den anordnas. När man på detta sätt lägger på varandra följande kurser parallellt och betygssätter dem samtidigt kan det exempelvis ge eleverna konkurrensfördelar i förhållande till elever som går sin utbildning på andra skolenheter.

Särskild prövning

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att betygsättning sker i enlighet med skollagen och andra författningar. Betyg ska sättas på varje avslutad kurs och efter genomfört gymnasiearbete. Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Läraren ska enligt läroplanen vid betygssättningen utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskrav som finns för varje kurs och utifrån de nationella kunskapskraven som finns för respektive kurs allsidigt utvärdera varje elevs kunskaper. Av gymnasieförordningen framgår det vidare att en elev har rätt att genomgå prövning vid den egna skolenheten i alla kurser och det gymnasiearbete som ingår i elevens individuella studieplan, om eleven inte tidigare har fått betyg på kursen eller gymnasiearbetet eller om eleven har fått betyget F.

I intervju med elevhälsan och lärarna framkommer att eleverna får "ta med sig" en del av kursen som eleven inte har klarat till nästa termin. Det framkommer också att prövningar inte alltid genomförs på hela kursens innehåll. Elever som

inte har uppnått lägsta kunskapskrav och fått betyget F när kurser avslutas får ta med delmoment och pröva endast dessa delar vid provningstillfället. Lärarna ger konkreta uppgifter till eleverna på de delar av kunskapskraven som saknas och skriver tydligt vilka delar som saknas. Elevhälsan uppger att "eleven får ett F när kursen avslutas och sedan arbetar eleverna tills de är klara. De har på sig till studenten". När eleven sedan klarat samtliga kunskapskrav ändras bara betyget i betygskatalogen, enligt elevhälsan.

I intervju med rektor säger han att eleverna har rätt att komplettera sina betyg och göra provning på hela kursen eller delar av kursen. Detta kan eleverna komplettera till dess att eleverna går ut när det gäller betyget F. Rektor uppger också att skolan "helst vill att eleverna ska bli klara under kursens gång".

I intervju med eleverna framkommer att eleverna får genomföra provning av de delar av en kurs som eleven inte har klarat och att det finns möjlighet att "beta av" område för område och att rester av kurser tas med till efterföljande termin. Eleverna uppger att de har på sig fram till studenten och uppger också att om det fattas mycket är det bara att gå ett fjärde år.

Utredningen visar att särskild provning på ForshagaAkademin inte sker i enlighet med författningarna. En elev som fått F på en kurs i gymnasieskolan har rätt att genomgå provning för att få ett godkänt betyg för kursen. En provning är inte en komplettering av en viss uppgift i en kurs. Provningen ska ske på hela kursen (Se Skolinspektionens beslut 44-2011:3546). Så sker inte alltid på ForshagaAkademin. Även om författningarna stipulerar att läraren vid betygssättning ska utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven ska inte detta tolkas som att eleven vid vilket tillfälle som helst under utbildningen kan genomföra och komplettera enstaka delar av kurser som redan är avslutade. Betyg i en kurs ska sättas när undervisningstiden upphör och betygssättningen ska ske i anslutning till den tidpunkten. Efter att betyget F satts är det, i sådana fall som de aktuella, provning som ska användas om betyget ska ändras. Mot bakgrund av det likvärdighetskrav som ställs på den svenska gymnasieskolan måste ForshagaAkademins rektor tillse att samtliga provningar genomförs på hela kursen.

Utformningen av utbildning vid introduktionsprogrammen

Enligt skollagen är syftet med utbildningen på preparandutbildningen (IMPRE) att elever som fullföljt årskurs 9 i grundskolan utan att ha uppnått behörighet till ett visst nationellt program ska uppnå sådan behörighet.

Preparandutbildningen ska pågå i högst ett år. Om huvudmannen för utbildningen finner att det finns synnerliga skäl får utbildningen förlängas till två år.

I förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 430) anges att syftet med tidsbegränsningen är att avgränsa en målgrupp som kan antas ha förutsättningar att nå utbildningens mål, dvs. uppnå behörighet till ett visst nationellt program, inom ett år. Syftet är att eleven på ett år ska få de godkända betyg som eleven behöver för behörighet till det nationella program som eleven siktar på (prop. 2009/10:165 s 805). Även om eleven inte lyckas med detta ska utbildningen upphöra efter ett år. Bara om det förerligger synnerliga skäl får huvudmannen för utbildningen besluta att den ska förlängas till två år. Som exempel på vad som kan vara synnerliga skäl anges svår sjukdom, dödsfall inom familjen eller liknande omständigheter.

Enligt gymnasieförordningen ska preparandutbildning innehålla de grundskoleämnena som en elev inte har godkända betyg i och som krävs för att elevens ska bli behörig till ett visst nationellt program. Utbildningen får även innehålla ytterligare grundskoleämnena, dock inte sådana ämnen som eleven har godkända betyg i. Dessutom får utbildningen innehålla kurser från nationella program och, i mindre omfattning, andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling.

Av skollagen framgår att syftet med programinriktat individuellt val (IMPRO) är att elever ska få en utbildning som är inriktad mot ett nationellt yrkesprogram och att de så snart som möjligt ska kunna antas till det programmet.

Av förarbetena (prop. 2009/10 s. 437) framgår att vissa elever kan behöva läsa på programinriktat individuellt val under en längre tid än ett år. Utgångspunkten ska dock vara att förkunskapskraven och det särskilda stödet som varje elev har rätt att få för att nå målen ska möjliggöra för elever inom programinriktat individuellt val att bli behöriga inom högst ett år.

Enligt gymnasieförordningen ska programinriktat individuellt val innehålla de grundskoleämnena som en elev inte har godkända betyg i och som krävs för att

eleven ska bli behörig till ett yrkesprogram samt kurser som ingår i ett nationellt yrkesprogram. Dessutom ska utbildningen innehålla arbetsplatsförlagt lärande.

Vid ForshagaAkademin bedrivs utbildning på introduktionsprogrammen programinriktat individuellt val (IMPRO) liksom på preparandutbildning (IMPRES). Av skriftliga uppgifter inför tillsynen framgår att sammanlagt 16 elever går dessa program på skolan. De flesta av dessa elever går i år 1, men det finns också elever som går sitt andra år, både inom IMPRO och IMPRES.

Av de individuella studieplaner för elever på IMPRO och IMPRES som Skolinspektionen har granskat i samband med tillsynen anger samtliga att eleven läser på ett nationellt program i fullständig omfattning (2500 Poäng). Under rubriken "anteckning" finns en notering om att eleven läser PRIV/PRES och vilka ämnen eleven saknar grundskolebetyg i. Det framgår också av studieplanerna att skolan planerar för att studierna i grundskolans ämne ska fortlöpa under tre år och att flera elever som läser något av grundskoleämnena svenska, engelska och matematik läser gymnasiekursen parallellt i samma ämne.

Exempel från studieplanerna är en elev som enligt studieplanen läser gymnasiekursen Matematik 1a samtidigt som eleven har en pågående kurs som betecknas "matematik grundskola". Gymnasiekursen påbörjas även i vissa fall före datumet för start av grundskolans kurs. Det framgår av de individuella studieplanerna att det finns elever som läser programinriktat individuellt val (IMPRO) och preparandutbildning (IMPRES) där det framgår att slutdatum för grundskolans engelska är tre år och löper från startdatum den 2013-08-12 till slutdatum 2016-06-10. I flera av fallen där eleven läser till exempel grundskoleengelska framgår att eleven även läser engelska 5 som en pågående kurs som har startdatum 2013-08-12 och har ett slutdatum 2015-06-05. Av vissa individuella studieplaner framgår att eleven har studerat vid preparandutbildning i två år.

Det framgår också av de studieplaner som granskats att eleverna kan få betyg och betygsvarningar i gymnasiekursen trots att grundskolans kurs inte är slutförd. Ett exempel på detta är en individuell studieplan som visar att eleven går IMPRO (läser grundskolans matematik) och har fått ett betyget F i en gymnasiekurs i matematik som avslutades 2014-06-04 trots att "matematik i grundskola" finns som pågående kurs från 2013-08-12 till 2016-06-10. Omdömet i flera individuella studieplaner visar att eleven på gymnasiekurser har rester på ett prov och har fått en kursvarning trots att eleven saknar godkända betyg från ämnet i grundskolan.

I intervju med rektor uppger han att utbildningen för IMPRO och IMPRE är utformad på ett sådant sätt att de ligger direkt mot programmets examensmål och att extraundervisning ges för att eleven ska nå grundskolans kunskapskrav i ett eller flera specifika ämnen. Eleverna läser IMPRE eller IMPRO i ämnena matematik, svenska eller engelska och i övrigt följer de schemat fullt ut med ordinarie kursplanen, de har inte något annat upplägg än att de följer utbildningen fullt ut uppger rektorn. Eleverna ska vara färdiga inom IMPRO och IMPRE inom ett år och det finns elever som behöver mer tid och utbildningen förlängs på grund av till exempel dyslexi eller frånvaro. Sedan skrivs eleverna rent formellt in på gymnasiets nationella program.

Lärarna uppger i intervjun att det är de som ansvarar för elevernas studieplaner och att det finns elever som endast har "godkänt" i något enstaka ämne när de kommer till ForshagaAkademin. Lärarna uttrycker dock att de inte vet vad eleverna behöver för att bli behöriga till gymnasiet. Lärarna uppger att skillnaden mellan IMPRO och IMPRE är antalet ämnen som eleven inte har grundskolebetyg i. Lärarna uppger i intervjun att de tror att eleverna behöver undervisning i kärnämnen för att bli behöriga till gymnasiet. Lärarna uppger också i intervju att eleverna som läser IMPRO och IMPRE läser som alla andra och följer sin klass och sitt program. I grundskoleämnena engelska och matematik kan eleverna få undervisning både tillsammans med gymnasieklassen och i en annan undervisningsgrupp med tydligare inriktning på grundskolans ämne eller ämnen. Eleverna som saknar behörighet i grundskoleämnet svenskaundervisas dock helt och hållet med klassen enligt lärarna. Lärarna uppger också att det är många av eleverna som läser grundskolans ämne i flera år innan de blir behöriga.

I intervju med elevhälsan framkommer att de flesta elever har avslutat sina grundskolekurser när de går tredje året på gymnasiet. Det framkommer även att läraren som arbetar som studie- och yrkesvägledare inte har träffat eleverna som går IMPRO och IMPRE i specifika samtal kring upplägget av deras utbildning utan endast i samband med undervisningssituationer. Läraren som arbetar som studie- och yrkesvägledare uppger i intervjun att han inte känner till skillnaderna mellan utbildningarna IMPRO och IMPRE, utom att eleverna som inte har engelska inte läser engelska 5 utan läser grundskolans engelska. Enligt läraren som arbetar som studie- och yrkesvägledare följer de eleverna som går IMPRE den ordinarie undervisningen och har även undervisning i annan undervisningsgrupp i matematik, där de får arbeta med sina individuella mål.

I intervjun med eleverna som läser programinriktat individuellt val (IMPRO) och preparandutbildning (IMPRE) framkommer att de inte vet om de läser

IMPRO eller IMPRE. Det framkommer också att elevernas individuella studieplaner finns på en digital plattform. Dock säger flera av de intervjuade eleverna att de aldrig har sett sina individuella studieplaner. En elev säger i intervjun att den individuella studieplanen anger omdömen och vad eleven behöver arbeta mer med. Enligt eleverna pratar både lärare och specialpedagogen ofta med eleverna om hur deras utbildning är upplagd. Eleverna som läser IMPRO och IMPRE uppger också att de läser samma kurser som alla andra elever på skolan, men att de som behöver läsa grundskoleengelska gör detta i en liten grupp. Eleverna uppger att de arbetar med samma uppgifter som de andra eleverna fast enklare och att de arbetar med uppgifter från grundskolans årskurser 6 till 9. Eleverna uppger dock att det inte är tydligt om det är grundskolans kursplan som ligger till grund för hur elevernas kunskaper bedöms. Det finns elever som Skolinspektionen intervjuar som har läst grundskoleengelska i två år. Eleverna uppger också att om vissa elever inte kommer att klara grundskoleämnet nu i ettan kommer de att fortsätta med ämnet i tvåan.

Skolinspektionens utredning visar utbildningen på programinriktat individuellt val inte uppfyller författningarnas krav eftersom eleverna inte ges förutsättningar att så snart som möjligt avsluta sina studier i grundskolans ämnen för att påbörja sina studier på de aktuella nationella programmen. Att elever i sina individuella studieplaner har sina grundskolestudier planerade till flera år är ett tecken på detta, liksom att de förväntas läsa grundskoleämnena parallellt med motsvarande kurser på gymnasienivå. Vidare visar Skolinspektionens utredning att preparandutbildningen inte alltid avslutas på ett år på ForshagaAkademin, trots att det, enligt författningarna är en utbildning som är ettårig och endast får förlängas om synnerliga skäl föreligger. Det har inte framkommit några sådana synnerliga skäl vid tillsynen.

Huvudmannens plan för introduktionsprogram

Utbildningen på ett introduktionsprogram ska enligt skollagen följa en plan för utbildningen som beslutas av huvudmannen. Det framgår av förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 805) att planen för utbildningen ska ange utbildningens syfte, längd och huvudsakliga innehåll.

I intervju med elevhälsan uppger den lärare som har funktionen studie- och yrkesvägledare att han inte har sett att det finns någon plan på skolan för när varje elev ska ha avslutat sin utbildning så att det blir klart hur skolan utformar utbildningen för elever som går på IMPO och IMPRE. Rektorn uppger att den

plan som finns för elevernas utbildning är de vanliga examensmålen och deras studieplaner och att det inte finns något annat dokument som beskriver utbildningens upplägg.

I intervju med representanter för huvudmannen uppges att upplägget av utbildningen motsvarar författningarna och att utbildningen anpassas för eleverna. En av representant för huvudmannen uppger också att det finns en plan för hur respektive utbildning ska läggas upp, med en röd tråd som respektive utbildning ska följa.

I den plan för utbildningen som har inkommit till Skolinspektionen anges en och samma plan för båda introduktionsprogrammen. I planen anges inte syftet med något av introduktionsprogrammen eller längden på någon av utbildningarna.

Utredningen visar att det för utbildningen på introduktionsprogrammen inte finns planer för utbildningen som motsvarar författningarnas krav och som beslutas av huvudmannen, eftersom den plan som Skolinspektionen tagit del av inte har någon beskrivning av utbildningarnas syfte och längd. Att det dessutom finns elever vid introduktionsprogrammen som inte känner till innehållet i sina individuella studieplaner gör detta särskilt viktigt. Planen för utbildningen liksom den individuella studieplanen är, i brist på nationellt fastställda examensmål och programplaner, de enda två dokument som reglerar utbildningens innehåll och uppläggning.

Vid Forshaga Akademin har även konstaterats brister i själva upplägget av utbildningen vilket gör att avsaknaden av planerna för utbildningarna är extra allvarlig (se ovan *Utformningen av utbildning vid introduktionsprogrammen*)

Motivering till val av verktyg

ForshagaAkademin ABs verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. ForshagaAkademin AB föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de examensmål som gäller för det nationella program som eleven läser. Undervisningen ska utformas och genomföras så att alla elever, såväl på nationella program som på introduktionsprogram, ges möjligheter att nå samtliga kunskapskrav inom de ämnen som eleven läser, det vill säga såväl i gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivet lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper, intressen och lärstilar och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser också samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen. Det kan också omfatta undervisning som är förlagd till arbetsplats (APL). Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svarigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev

med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Arbetsplatsförlagt lärande

Skolan ska se till att elever på yrkesprogram får den utbildning de har rätt till avseende arbetsplatsförlagt lärande (APL) och möjlighet att nå grundläggande behörighet. APL är en central del i all yrkesutbildning, då denna ska bidra till att eleven utvecklar såväl yrkeskunskaper som en yrkesidentitet. För elever som läser i huvudsak skolförlagd utbildning ska APL motsvara minst 15 veckor av den samlade utbildningstiden och för elever som är lärlingar ska APL motsvara minst 50 % av utbildningen. Skolan ska ha kvalitetssäkrat arbetsplatsen så att eleven har reell möjlighet att nå de kunskaper som eleven är avsedd att uppnå på arbetsplatsen, exempelvis att skolan avtalat med arbetsplatsen om vilka delar av det centrala innehållet på en eller flera kurser som ska behandlas. Skolan ska också följa upp att så sker. Handledaren är en central aktör, och behöver förutom kunskaper inom yrket också ha kunskaper om de mål som eleven ska uppnå och bedömas gentemot så att eleverna får adekvata arbetsuppgifter utifrån detta.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. I de fall eleven har haft hela eller delar av kurser förlagda till arbetsplats (APL) ska bedömning av detta ingå i den samlande bedömningen.

Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Det kan därmed också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Analysen ska omfatta hela utbildningen och inte avgränsas till exempelvis resultat enbart i gymnasiegemensamma ämnen utan ska också omfatta

uppföljning av resultat i fördjupningsämnen, från lärande som sker på arbetsplats (APL) och undervisning på introduktionsprogram. Förbättringsåtgärder kan exempelvis vara att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Utveckling av utbildningen vid skolenheterna

Huvudmannen ska arbeta kontinuerligt och långsiktigt för att utveckla och förbättra utbildningen i inom väsentliga områden, i syfte att säkerställa likvärdighet och kvalitet. I detta arbete ingår att huvudmannen skaffar sig kunskap om nuläget vid skolenheterna. Denna nulägesbild ska bland annat innefatta resultat som knyter till det syfte som utbildningen har enligt nationella styrdokumentet. I arbetet ingår också att följa upp de centrala förutsättningar som huvudmannen ger skolenheterna, för att de ska kunna ge eleverna en god utbildning. Huvudmannen analyserar sedan orsakerna till bristande måluppfyllelse, resultat och förutsättningar, vilka förbättringsåtgärder som behövs, samt vidtar dessa åtgärder.

När huvudmannen formulerar nulägesbilden ska denna bygga på uppgifter som rektorerna tagit fram i sitt eget kvalitetsarbete vid skolenheterna, men också på uppgifter huvudmannen själv samlat in (exempelvis nationell statistik, tillsyns- och granskningsrapporter, anmälningar om kränkande behandling, etc). Det ska därför finnas en koppling mellan huvudmannens kvalitetsarbete, och det kvalitetsarbete som rektorn tillsammans med lärare, övrig personal och elever genomför vid skolenheterna.

Garanterad undervisningstid i yrkesprogram

En viktig förutsättning för att uppnå utbildningens mål är att elever får undervisning i en tillräcklig omfattning. Tillsammans med andra faktorer som ett aktivt lärarstöd och en god arbetsmiljö har undervisningstiden betydelse för vilka resultat som uppnås. Elever på yrkesprogrammen har enligt skollagen rätt till minst 2 430 undervisningstimmar om 60 minuter (garanterad undervisningstid). Undervisningen behöver planeras och genomföras på ett sådant sätt att varje elev får sin garanterade undervisningstid. I detta ingår att skolenheten följer upp vilken undervisning som faktiskt blivit av för att kunna kompensera elever för förlorad undervisningstid, exempelvis vid inställda lektioner eller om en elevs undervisningspass förläggs samtidigt som elevens arbetsplatsförlagda lärande (APL).

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

Beslut

2015-09-24

Dnr 44 - 2014:7783

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Beslutsfattare

Charlotte Limberg
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om ForshagaAkademin

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om ForshagaAkademin

ForshagaAkademin är en fristående gymnasieskola som ligger i Forshaga kommun. År 2001 övergick skolan från kommunal huvudman till fristående huvudman. ForshagaAkademin har 231 elever och erbjuder utbildning inom två nationella program, naturbruksprogrammet med inriktningarna djur respektive skog (178 elever) och handel- och administrationsprogrammet med inriktningen handel och service (37 elever).

ForshagaAkademin bedriver även utbildning på introduktionsprogrammen programinriktat individuellt val (IMPRO) och preparandutbildning (IMPRES) vilka harsammanlagt 16 elever vid tiden för tillsynen. Gymnasieskolan ForshagaAkademin erbjuder inackordering i så kallade elevhem i Forshaga och Deje.

ForshagaAkademin leds av en rektor. Rektor har delegerat uppgifter på flera områden till en av ägarna som också är representant för huvudmannen.

Enligt överföringsbeslut som fattades av Skolinspektionen 2010 (dnr 37-2010:5671) förklarar Skolinspektionen att den fristående skolan ForshagaAkademin, i Forshaga kommun har rätt till bidrag för det nationella Handels- och administrationsprogrammet inriktning Handel och service samt det nationella Naturbruksprogrammet inriktning Skog och inriktning Djur från och med läsåret 2011/2012. Vid tiden för tillsynen bedrivs utbildning inom de program och inriktningar som skolan har tillstånd för.

Huvudmannen för skolan är aktiebolaget ForshagaAkademin AB med organisationsnummer 556620-5737.